

Konwencja i Karta – porównanie 2 systemów: sprawiedliwy proces, skuteczny środek prawny [odwoławczy], zakres stosowania ERA, 27 września 2021 r.

Gabriel N. Toggenburg
Agencja Praw Podstawowych UE

**Finansowane w ramach Programu UE „Sprawiedliwość”
na lata 2014-2020**

Treść niniejszej publikacji odzwierciedla wyłącznie poglądy autora i jest jego / jej wyłączną odpowiedzialnością. Komisja Europejska nie przyjmuje odpowiedzialności za ewentualne wykorzystanie niniejszych informacji.

Punkty do dyskusji / cele dydaktyczne

1. 2 systemy: Porównanie **KPPUE i EKPC**
2. Wstęp do prawa do **rzetelnego procesu sądowego**
3. Wstęp do prawa do **skutecznego środka prawnego [odwoławczego]**
4. **Zakres zastosowania KPPUE**, w tym dostępne narzędzia FRA w tym zakresie (przygotowuje się do studium przypadku – praca w grupach podczas drugiej prezentacji)

Mały quiz: Pytanie 1

- Jak często TSUE korzysta z Karty w ciągu roku?
 - A) W ok. 90 przypadkach
 - B) W ok. 35 przypadkach
 - C) W ponad 300 przypadkach

Mały quiz: Pytanie 2

- Ile z przepisów zawartych w KPPUE NIE znajduje odzwierciedlenia w tekście EKPC?
 - A) 40% przepisów KPPUE
 - B) 10% przepisów KPPUE
 - C) 0%, ponieważ wszystkie postanowienia Karty są dostępne w EKPC lub w jej licznych protokołach

Mały quiz: Pytanie 3

- W niektórych państwach członkowskich UE sędziowie krajowi mogą zwrócić się do ETPC o wydanie opinii doradczych, na przykład w sprawie art. 6 EKPC. W ilu państwach członkowskich tak się dzieje?
 - A) 3
 - B) 13
 - C) 9

Economic, social and cultural rights

Civil and political rights

United Nations

Universal Declaration of Human Rights (UDHR)

International Covenant on Economic,
Social and Cultural Rights (ICESCR)

International Covenant on Civil
and Political Rights (ICCPR)

ICRMW

CRPD

CEDAW

ICERD

CRC

ICPED

CAT

European Social Charter
(ESC)

European Convention
on Human Rights (ECHR)

Council of Europe

Oviedo

CATHB

CW

FCNM

ECRML

FCNM

ECER

CSEC

CAOD

CCWC

CPIPPD

ECPT

European Union

Charter of Fundamental Rights
of the European Union

National

Constitutional provisions

Art. 8 Powszechnej deklaracji praw człowieka:

Każdy ma prawo do skutecznego środka prawnego

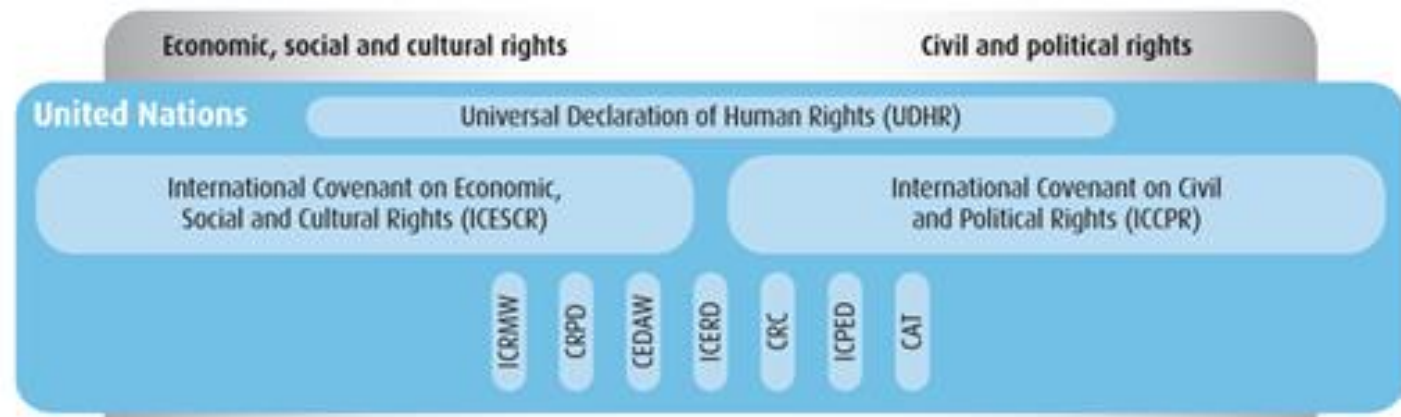
[odwoławczego] przed właściwymi

Art. 2 ust. 3 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych:

(a) ... każda osoba, której prawa lub wolności uznane w niniejszym dokumencie zostały naruszone, będzie miała skuteczny środek prawny [odwoławczy]...;

(b) ...każda osoba domagająca się takiego środka odwoławczego będzie miała ustalone swoje prawo do niego przez właściwe władze sądowe, administracyjne lub ustawodawcze, lub przez jakikolwiek inny właściwy organ przewidziany w systemie prawnym Państwa, oraz do rozwijania możliwości środków prawnych [odwoławczych] na drodze sądowej;

(c) ... właściwe organy wprowadzają w życie takie środki zaradcze, jeżeli zostały one przyznane.

prawach osób niepełnosprawnych dotyczący dostępu do wymiaru

y zapewniają osobom niepełnosprawnym skuteczny dostęp do wymiaru ci. na równych zasadach z innymi osobami. w tym poprzez zapewnienie

Art. 6 ust. 1 TUE: znaczenie Karty

UE „uznaje prawa, wolności i zasady” określone w Karcie.
Te ostatnie:

- „mają **taką samą moc prawną jak Traktaty**”
- „nie może w żaden sposób rozszerzać” **kompetencji UE.**
- należy interpretować zgodnie z ogólnymi postanowieniami tytułu VII i z „należyтым uwzględnieniem **wyjaśnień**”.

Art. 6 ust. 2 i 3 TUE: znaczenie EKPC

- Unia **przystępuje** do EKPC bez uszczerbku dla swoich kompetencji.
- Prawa podstawowe, zagwarantowane w EKPC „oraz wynikające z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich, **stanowią zasady ogólne prawa Unii**”

Art. 52 KPPUE i objaśnienia

- Art. 52 ust. 3 KPPUE: *W zakresie, w jakim niniejsza Karta zawiera prawa, które odpowiadają prawom gwarantowanym przez EKPC, ich znaczenie i zakres jest takie same jak praw ustanowionych przez tę Konwencję. Postanowienie to nie stanowi przeszkody, aby prawo Unii zapewniało szerszą ochronę.*
- Objasnienia: ok. 90 odniesień do EKPC

Rada Europy	UE
<ul style="list-style-type: none">• Organizacja Praw Człowieka	<ul style="list-style-type: none">• Nie jest to wyspecjalizowana organizacja zajmująca się prawami człowieka, ALE:<ul style="list-style-type: none">○ Szczególne kompetencje prawodawcze○ Coraz bardziej rozwijające się strategie w zakresie praw człowieka○ Zwiększanie inwestycji w prawa człowieka
<ul style="list-style-type: none">• 47 Państwa Członkowskie	<ul style="list-style-type: none">• 27 Państwa Członkowskie
<ul style="list-style-type: none">• Międzyrządowe (konwencje)	<ul style="list-style-type: none">• Ponadnarodowy (pełnoprawny system zarządzania), ALE:<ul style="list-style-type: none">○ Zasada enumeracji uprawnień

ETPC – Strasburg	TSUE – Luksemburg
<ul style="list-style-type: none">• Wyspecjalizowany sąd ds. praw człowieka	<ul style="list-style-type: none">• Ujęte wszystkie dziedziny prawa
<ul style="list-style-type: none">• 47 sędziów	<ul style="list-style-type: none">• 76 (27 w TSUE i 49 w RW) oraz 11 GA
<ul style="list-style-type: none">• Personel: ponad 640	<ul style="list-style-type: none">• Personel: 2,235
<ul style="list-style-type: none">• Budżet na rok 2021: 74 mln euro	<ul style="list-style-type: none">• Budżet na rok 2021: 444 mln euro
<ul style="list-style-type: none">• Języki: EN/FR	<ul style="list-style-type: none">• 24 języki urzędowe UE, 45% pracowników, 552 kombinacje językowe, ponad 1 mln stron rocznie

ETPC – Strasburg

- Głównie **indywidualne zastosowania**;
- wnioski o wydanie opinii doradczych ograniczone jak dotąd do EST, FI, FR, EL, LITH, LUX, NL, SK, SI

- **Nowe zastosowania w 2020 r: 41,700**

- Oddzielne opinie i zdanie odrębne;
- **Obrady jawne**, głosowania ujawnione
- Urzędnicy są profesjonalnym personelem Trybunału, niezależnym od sędziów, pracują na zasadzie rotacji dla różnych sędziów – **prace przygotowawcze są scentralizowane**
- **Otwarte** podejście do zewnętrznych źródeł prawa

TSUE – Luksemburg

- Dostęp indywidualny ograniczony
- Głównie **orzeczenia wstępne wydawane przez sądy krajowe**

- **Nowe przypadki w 2020 r.: 1,582**

- Jeden głos
- **Tajne** obrady, głosowania nieujawnione
- Pracownicy biurowi zatrudniani przez samych sędziów (GA) – **prace przygotowawcze wykonywane w gabinetach osobistych** pod nadzorem sędziów
- Raczej **powściągliwy** (inaczej w przypadku opinii GA)

KPPUE i EKPC

LEGENDA

Brak odpowiednika EKPC

Szerszy niż EKPC

Specyficzne dla kontekstu UE

Ochrona równoważna z ochroną wynikającą z EKPC

I Godność (art. 1-5)	1 Godność człowieka	2 Życie	3 Integralność osoby	4 Tortury; nieludzkie, poniżające traktowanie	5 Niewolnictwo i praca przymusowa		
II Wolności (art. 6-19)	6 Wolność i bezpieczeństwo	7 Życie prywatne i rodzinne	8 Dane osobowe	9 Ożenić się i założyć rodzinę	10 Myśl, sumienie i religia		
	11 Wyrażanie opinii i informacja	12 Zgromadzenie i stowarzyszenie	13 Sztuka i nauki ścisłe	14 Edukacja	15 Wybór zawodu i zaangażowanie w pracę		
	16 Prowadzenie działalności gospodarczej	17 Własność	18 Azyl	19 Usunięcie z terytorium państwa, wydalenie lub ekstradycja			
III Równość (art. 20-26)	20 Równość wobec prawa	21 Niedyskryminacja	22 Różnorodność kulturowa, religijna i językowa	23 Równość: mężczyźni i kobiety	24 Dziecko	25 Osoby starsze	26 Integracja osób niepełnosprawnych
IV Solidarność (art. 27-38)	27 Prawo pracowników do informacji i konsultacji	28 negocjacje i działania zbiorowe	29 Dostęp do usług pośrednictwa pracy	30 Nieuzasadnione zwolnienie z pracy	31 Uczciwe i sprawiedliwe warunki pracy		
	32 Zakaz pracy dzieci; ochrona w miejscu pracy	33 Życie rodzinne i zawodowe	34 Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna	35 Opieka zdrowotna	36 Dostęp do usług świadczonych w interesie gospodarczym	37 Ochrona środowiska	38 Ochrona konsumentów
V Prawa obywatelskie (art. 39-46)	39 Głosowanie i kandydowanie do PE	40 Głosowanie i kandydowanie w wyborach samorządowych	41 Dobra administracja	42 Dostęp do dokumentów	43 Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	44 Petycja (EP)	45 Przemieszczanie się i pobyt
	46 Ochrona dyplomatyczna i konsularna						
VI Wymiar sprawiedliwości (art. 47-50)	47 Skuteczny środek prawny [odwoławczy] i rzetelny proces sądowy	48 Domniemanie niewinności; prawo do obrony	49 Legalność i właściwość czynów zabronionych i kar	50 <i>Ne bis in idem</i>			
VII Przepisy ogólne (art. 51-54)	51 Zastosowanie	52 Zakres i interpretacja	53 Poziom ochrony	54 Zakaz nadużywania praw			

KPPUE jest „węższa” niż EKPC: zakres stosowania Państwa Członkowskie

Art. 51 KPPUE: Państwa członkowskie są związane przepisami KPPUE jedynie „przy wdrażaniu prawa unijnego”

EKPC: Państwa członkowskie są zawsze związane postanowieniami EKPC

KPPUE jest „szersza” niż EKPC: zakres stosowania Państwa Członkowskie

Art. 6 ust. 1 EKPC: „prawa i obowiązki obywatelskie lub jakichkolwiek zarzuty karne”

Art. 47 KPPUE: obejmuje wszystkie procedury, w tym procedury administracyjne, podatkowe, azyłowe

Prawa a zasady

- Wyjaśnienia mają ograniczoną wartość
 - Zasady: Art. 25 (osoby starsze), 26 (osoby niepełnosprawne, potwierdzone w sprawie C-356/12) i 37 (ochrona środowiska).
 - Przykład przepisów hybrydowych: Art. 23 (równość płci), 33 (życie rodzinne i zawodowe), 34 (zabezpieczenie społeczne).
- Czynniki istotne dla ustalenia:
 - Prawo jednostki czy cel polityczny?
 - Zależne od przepisów krajowych czy unijnych?
 - Duży margines uznaniowości?
 - Odniesienie do prawa krajowego?

LEGENDA

Prawa

Nieokreślone

Zasady

Prawa kontra zasady: Art. 52 ust. 5

Uwaga: odnosi się to wyłącznie do języka użytego w tekście

Karty

Elipsy: kwalifikacja w objaśnieniach
przymusowa

I Godność (art. 1-5)	1 Godność człowieka	2 Życie	3 Integralność osoby	4 Tortury; nieludzkie i poniżające traktowanie	5 Przymusowa			
II Wolności (art. 6-19)	6 Wolność i bezpieczeństwo	7 Życie prywatne i rodzinne	8 Dane osobowe	9 Ożenić się i założyć rodzinę	10 Myśl, sumienie i religia			
	11 Wyrażanie opinii i informacja	12 Zgromadzenie i stowarzyszenie	13 Sztuka i nauki ścisłe	14 Edukacja	15 Wybór zawodu i zaangażowanie w pracę			
	16 Prowadzenie działalności gospodarczej	17 Własność	18 Azyl	19 Usunięcie z terytorium państwa, wydalenie lub ekstradycja				
III Równość (art. 20-26)	20 Równość wobec prawa	21 Niedyskryminacja	22 Różnorodność kulturowa, religijna i językowa	23 Równość: mężczyźni i kobiety	24 Dziecko	25 Osoby starsze	26 Integracja osób niepełnosprawnych	
IV Solidarność (art. 27-38)	27 Prawo pracowników do informacji i konsultacji	28 negocjacje i działania zbiorowe	29 Dostęp do usług pośrednictwa pracy	30 Nieuzasadnione zwolnienie z pracy	31 Uczciwe i sprawiedliwe warunki pracy			
	32 Zakaz pracy dzieci; ochrona w miejscu pracy	33 Życie rodzinne i zawodowe	34 Zabezpieczenie społeczne i pomoc społeczna	35 Opieka zdrowotna	36 Dostęp do usług świadczonych w interesie gospodarczym	37 Ochrona środowiska	38 Ochrona konsumentów	
V Prawa obywatelskie (art. 39-46)	39 Głosowanie i kandydowanie do PE	40 Głosowanie i kandydowanie w wyborach samorządowych	41 Dobra administracja	42 Dostęp do dokumentów	43 Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich	44 Petycja (EP)	45 Przemieszczanie się i pobyt	
	46 Ochrona dyplomatyczna i konsularna							
VI Wymiar sprawiedliwości (art. 47-50)	47 Skuteczny środek prawny [odwoławczy] i rzetelny proces sądowy	48 Domniemanie niewinności; prawo do obrony	49 Legalność i właściwość czynów zabronionych i kar	50 <i>Ne bis in idem</i>				
VII Przepisy ogólne (art. 51-54)	51 Zastosowanie	52 Zakres i interpretacja	53 Poziom ochrony	54 Zakaz nadużywania praw				

Bezpośredni efekt horyzontalny?

- Nie jest to regułą, ale „fakt, że niektóre przepisy prawa pierwotnego są adresowane przede wszystkim do państw członkowskich, nie wyklucza ich zastosowania w stosunkach między jednostkami”
- Warunki:
 - Charakter obowiązkowy i
 - „samo w sobie jest wystarczające i nie wymaga uszczegółowienia przez przepisy prawa unijnego lub krajowego, aby przyznać jednostkom prawo, na które mogą się one powoływać jako takie”
- Dotychczas rozpoznane dla:
 - Art. 21: zakaz dyskryminacji,
 - Art. 47: prawo do skutecznego środka prawnego [odwoławczego] i rzetelnego procesu sądowego
 - Art. 31 ust. 2: prawo do corocznego płatnego urlopu

Postanowienie Sądu w sprawie T-600/15

- „47 W tym względzie, w zakresie w jakim skarżący powołują się na art. 37 Karty praw podstawowych, wystarczy stwierdzić, że artykuł ten **zawiera jedynie zasadę przewidującą ogólny obowiązek Unii Europejskiej w odniesieniu do celów, które należy realizować w ramach jej polityki, a nie prawo do wnoszenia skarg w sprawach dotyczących środowiska do sądów Unii Europejskiej.**
- 48 ...Objaśnienia dostarczają ponadto W związku z tym **zasady te stają się istotne dla sądów jedynie w przypadku wykładni lub kontroli tych aktów, ale z drugiej strony nie stanowią podstawy bezpośrednich roszczeń o podjęcie pozytywnych działań przez instytucje Unii Europejskiej lub organy państw członkowskich.** Jest to zgodne zarówno z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości, jak i z podejściem systemów konstytucyjnych państw członkowskich do „zasad”. W tym zakresie wyjaśnienia te powołują się, między innymi, tytułem przykładu, na art. 37 Karty praw podstawowych.”

Elementy rzetelnego procesu sądowego:

Prawo do rzetelnego procesu sądowego odnosi się do wymierzania sprawiedliwości w kontekście cywilnym i karnym. Ma ono dwa aspekty:

- instytucjonalny (np. niezależność i bezstronność trybunału; definicja trybunału); oraz
- proceduralny – sprawiedliwe i publiczne rozpatrzenie sprawy sądowej (obejmuje szereg praw indywidualnych zapewniających właściwy wymiar sprawiedliwości – np. prawa oskarżonych, w tym prawo do pomocy prawnej i prawa ofiar w postępowaniu karnym)

Rzetelny proces sądowy i skuteczny środek

EKPC	KPPUE
<p>Rzetelny proces sądowy: Art. 6</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ust. 1: najważniejsze uprawnienia dotyczące sądu, rozprawy, terminów ○ Ust. 2: domniemanie niewinności ○ Ust. 3: prawa proceduralne 	<p>Rzetelny proces sądowy: Art. 47</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ust. 2: najważniejsze uprawnienia dotyczące sądu, rozprawy, terminu; prawo do obrony ○ Ust. 3: Pomoc prawna <p>Domniemanie niewinności: Art. 48</p>
<p>Skuteczny środek prawny [odwoławczy]: Art. 13</p> <p>Każda osoba, której prawa wynikające z Konwencji zostały naruszone, ma prawo do</p>	<p>Skuteczny środek prawny [odwoławczy]: Art. 47 ust. 1</p> <p>Każdy, komu przysługują prawa gwarantowane przez prawo UE, ma prawo</p>

Prawo do rzetelnego procesu sądowego: Art. 6 EKPC

- Ust. 1: Kluczowe uprawnienie w procedurze cywilnej i karnej:
 - **prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia sprawy sądowej**
 - **w rozsądnym terminie**
 - przez **niezależny i bezstronny** sąd **ustanowiony na mocy prawa**
 - wyrok jest ogłaszany **publicznie**, ale prasa i publiczność mogą być wyłączone z całości lub części rozprawy
- Ust. 2: **Domniemanie niewinności.**
- Ust. 3: **5 praw minimalnych** w postępowaniu karnym

KPPUE (także civ+admin I):

-Art. 47 (plus r.e.r.)

-Art. 48 ust. 1

-Art. 48 ust. 2: ogólne odniesienie do „prawa do obrony”

-Art. 47 ust. 2: prawo do

obrony i przebiegu

Art. 6 ust. 3 EKPC: 5 praw minimalnych w postępowaniu karnym

- (a) **niezwłocznie, w języku dla niego zrozumiałym** i w sposób szczególny, **bycie poinformowanym** o charakterze i przyczynie oskarżenia;
- (b) odpowiedni **czas i ułatwienia dla przygotowania obrony**;
- (c) **obrona osobista lub przez** ustanowionego przez siebie **obrońcę** lub, jeżeli nie ma wystarczających środków na opłacenie obrońcy, **bezpłatne** korzystanie z pomocy prawnej, jeżeli wymaga tego interes wymiaru sprawiedliwości;
- (d) przesłuchiwanie lub zlecenia przesłuchania świadków przeciwko niemu oraz uzyskiwania obecności i przesłuchiwanie świadków w jego imieniu **na tych samych warunkach, co świadków przeciwko niemu**;
- (e) bezpłatna pomoc **tłumacza ustnego**

KPPUE (również civ+admin law):
-Art. 47 ust. 2:
prawo do porady i pomocy prawnej, obrony, reprezentacji

Art. 47 ust. 3:
bezpłatna pomoc prawna

Prawo do skutecznego środka prawnego [odwoławczego]:

- Brak ogólnej definicji
- Według ETPC skuteczny środek prawy [odwoławczy] musi
 - Być dostępny
 - Być w stanie zapewnić zadośćuczynienie (w przypadku skarg skarżących)
 - Oferować rozsądne perspektywy sukcesu
- Prawo UE: zasady skuteczności i równoważności:
 - wymaga, aby prawo krajowe nie uniemożliwiało lub nadmiernie nie utrudniało egzekwowania praw UE
 - warunki nie są mniej korzystne niż te dla podobnych roszczeń o charakterze krajowym
 - Wyjaśnienia: Prawo UE zapewnia szerszą ochronę, ponieważ gwarantuje prawo do skutecznego środka prawnego [odwoławczego] przed sądem (ustanowione przez TSUE jako cpl w sprawie 222/84 Johnston)

Co to jest „trybunał”?

- ustanowiony przez prawo
- stały
- jurysdykcja przymusowa
- procedura inter-partes
- stosuje przepisy prawa
- niezależny i bezstronny

Kiedy trybunał jest niezależny?

- Czynniki wpływające na niezależność:
 - sposób powoływania sędziów,
 - czas trwania kadencji,
 - zabezpieczenia przed naciskami zewnętrznymi
- stabilne kadencje
- ochrona przed usunięciem w trakcie kadencji

Kiedy trybunał jest bezstronny?

- subiektywna bezstronność:
 - wolny od uprzedzeń/stronniczości
- obiektywna bezstronność:
 - brak oznak stronniczości (powiązania rodzinne, związki zawodowe sędziów z daną sprawą)

Rzetelne wysłuchanie

- Charakter kontradyktoryjny (zarówno cywilny, jak i karny):
 - Prawo do posiadania wiedzy o wszystkich dowodach i wypowiedzania się na ich temat
 - Prawo do dysponowania wystarczającym czasem na zapoznanie się z dowodami
 - Prawo do przedstawienia dowodów
- Prawo UE: prawo do informacji, w tym zharmonizowane „pouczenie o prawach” (Dir 2012/13/EU)
- Prawo do uzasadnionej decyzji
- należy rozważyć całą procedurę
- Prawo do odwołania tylko w sprawach karnych (AP7). Jednakże art. 6 EKPC ma zastosowanie do wszystkich procedur odwoławczych

Wysłuchanie publiczne

- obejmuje przesłuchanie ustne z udziałem pozwanego
- Przesłuchanie ustne nie jest jednak konieczne, jeżeli: nie ma kwestii wiarygodności i nie ma spornych faktów; ma ograniczony charakter lub jest wyłącznie natury technicznej
- Art. 6 ust. 1 EKPC wyraźnie zezwala na wyłączenie publiczności:
 - w interesie moralności, porządku publicznego, bezpieczeństwa narodowego
 - Wymagane ze względu na interes młodości lub ochronę życia prywatnego stron
 - W przypadku, gdy podanie do publicznej wiadomości naruszyłoby interes wymiaru sprawiedliwości

Dyrektywy UE w sprawie praw proceduralnych w sprawach karnych

- tłumaczenia ustne i pisemne (2010/64/UE),
- informacje (2012/13/UE),
- dostęp do adwokata (2013/48/UE),
- pomoc prawna (2016/1919/UE),
- domniemanie niewinności (2016/343/UE),
- gwarancje procesowe dla dzieci podejrzanych lub oskarżonych w postępowaniu karnym (2016/800/UE).

Zakres stosowania Karty

Czy państwa członkowskie są związane Kartą w rozumieniu art. 51 Karty?

Akty prawne państw członkowskich w zakresie prawa UE?

TAK

Karta ma zastosowanie

Państwo członkowskie działa w sytuacji czysto krajowej; nie ma zastosowania żaden inny akt prawa UE?

NIE

Karta nie ma zastosowania

Art. 51: Zakres stosowania Karty

- 1. Postanowienia niniejszej Karty mają zastosowanie do ... Unii ... oraz do państw członkowskich **wyłącznie** w zakresie, w **jakim stosują one prawo Unii**. Szanują one zatem prawa, przestrzegają zasad i popierają ich stosowanie zgodnie ze swymi odpowiednimi uprawnieniami i w poszanowaniu **granic** kompetencji **Unii** powierzonych jej w Traktatach.
- 2. **Karta nie rozszerza zakresu zastosowania prawa Unii** poza kompetencje Unii, nie ustanawia nowych kompetencji ani zadań Unii, ani też nie zmienia kompetencji i zadań określonych w Traktatach. „

Co oznacza „wdrażanie prawa UE”?

- to samo co „działanie w zakresie prawa UE” i obejmuje szeroki zakres sytuacji
- wymóg minimalny: musi istnieć **pewien związek z prawem Unii (innym niż Karta)**
- związek ten jest wystarczająco konkretny, jeżeli państwa członkowskie działają **w charakterze pełnomocników UE** lub w sytuacjach, w których muszą **polegać na pewnego rodzaju upoważnieniu** wynikającemu z prawa UE

Akty krajowe mające na celu transpozycję prawa UE

- Obejmuje **wszelkiego rodzaju** środki legislacyjne lub regulacyjne
- **Wszystkie poziomy** środków krajowych kwalifikują się jako wdrożenie
- Również środki krajowe korzystające z **marginusu oceny** przyznanego przez prawo UE (dyrektywy) kwalifikują się jako „wdrażające prawo Unii” w rozumieniu art. 51: korzystając ze swobody uznania przyznanej przez prawodawcę UE, państwa członkowskie muszą przestrzegać Karty.

Obowiązujące prawodawstwo krajowe

- W przypadku gdy istniejące wcześniej przepisy krajowe mogą zapewnić wdrożenie prawa UE, **nie ma potrzeby przyjmowania nowego** prawodawstwa transponującego np. dyrektywę UE
- Takie przepisy krajowe **kwalityfikują się** jako „przepisy wykonawcze do prawa Unii”
- W momencie, gdy normy te zmieniają się z czysto wewnętrznych środków w środki wykonawcze do prawa UE, **muszą one być zgodne** z Kartą

Pojęcia prawa krajowego, do których odwołuje się prawo UE

- Krajowe pojęcia/terminy mogą oznaczać „wdrożenie” w rozumieniu art. 51, jeżeli są używane w kontekście przedmiotowych przepisów UE (zob. np. TSUE, Rodriguez Caballero, sprawa C-442/00)
- Dyrektywa UE odsyła do prawa krajowego; do prawa krajowego należy określenie tych pojęć i ich zdefiniowanie. **Jeżeli te krajowe pojęcia prawne są stosowane w kontekście tej dyrektywy, zastosowanie mają prawa podstawowe UE, niezależnie od tego, czy chodzi o nowe przepisy krajowe wprowadzone specjalnie w celu transpozycji dyrektywy, czy też o istniejące krajowe pojęcia prawne (np. na mocy prawa pracy).**

Prawo krajowe wykorzystujące uprawnienia dyskrecjonalne przyznane przez UE

- Kwalifikuje się jako „wdrożenie prawa UE”, niezależnie od tego, czy dotyczy **obowiązkowego czy fakultatywnego wykonywania uprawnień dyskrecjonalnych** (TSUE, Sabou, sprawa C-276/12 lub Milkova, sprawa C-406/15)
- **Nie dotyczy** to sytuacji, w której prawo UE po prostu uznaje istniejące uprawnienia państw członkowskich do przyjmowania korzystniejszych przepisów („**pozłacanie**”). „Pozłacanie” wchodzi w zakres prawa UE, jeżeli akt prawny UE wyraźnie to stwierdza: zob. art. 4 ust. 1 AMSD

Przepis krajowy dotyczący środków zaradczych, sankcji i wykonania

- Jeżeli takie przepisy są **stosowane w celu zagwarantowania stosowania prawa UE**, kwalifikują się one jako wdrożenie w rozumieniu art. 51
- Dotyczy to **również sytuacji, gdy prawo UE nie ustanawia odpowiedniego zobowiązania** (jak w art. 9 Dir 2000/78). Zasada lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE).
- Takie akty kwalifikują się jako wdrożenie **niezależnie** od tego, czy zostały przyjęte w celu transpozycji prawa UE (np. sprawa C-218/15, *Paoletti*; sprawa C-405/10, *Garenfeld*)

Środki krajowe objęte zakazem i wymagające zezwolenia na mocy prawa UE

- W przypadku gdy państwa członkowskie ryzykują dyskryminację ze względu na narodowość, **ograniczają podstawowe wolności lub pozbawiają obywateli Unii możliwości rzeczywistego korzystania z ich praw obywatelskich**, mogą powoływać się na wyjątki: ale wówczas muszą przestrzegać praw podstawowych UE
- Sprawa C-98/14, *Berlington*; sprawa C-368/95, *Familiapress*; sprawa C-165//14, *Rendon Marin*;

Dobrowolne odniesienia w prawie krajowym do (pojęć) prawa UE

- Takie odniesienia same w sobie nie powodują objęcia prawa krajowego zakresem stosowania prawa UE (sprawa C-482/10, Teresa Cicala)
- **TSUE może być jednak właściwy** do interpretacji tych terminów (a zatem Karta może odegrać pewną rolę), jeżeli prawo krajowe stosuje je bezpośrednio i bezwarunkowo w celu zapewnienia, że sytuacje wewnętrzne i sytuacje podlegające prawu UE są traktowane w ten sam sposób

Środki krajowe dotyczą dziedziny, w której UE posiada uprawnienia ustawodawcze

- **Niewystarczające** do zastosowania Karty
- Muszą być spełnione dwa dodatkowe kryteria:
 - **UE skorzystała z tych uprawnień**
 - **środek krajowy jest objęty dokładnym zakresem stosowania tych środków prawnych**

Kryteria określania zakresu zastosowania

24 „wymaga **pewnego stopnia powiązania, wykraczającego poza to, że objęte nim sprawy są ściśle powiązane** lub że jedna z tych spraw ma pośredni wpływ na drugą”.

25 „...niektóre z kwestii, które należy ustalić, to: czy przepisy te mają na celu wdrożenie przepisu prawa UE; **charakter** tych przepisów oraz to, czy realizują one **cele inne niż te objęte prawem UE**, nawet jeśli mogą one pośrednio wpływać na prawo UE; a także czy istnieją **szczególne przepisy prawa UE dotyczące tej kwestii lub mogące na nią wpływać ...**”.

26 „W szczególności Trybunał stwierdził, że podstawowe prawa Unii nie mogły być stosowane w odniesieniu do ustawodawstwa krajowego, ponieważ przepisy prawa Unii w danej dziedzinie nie **nakładały na państwa członkowskie żadnego obowiązku w odniesieniu do sytuacji** będącej przedmiotem postępowania przed sądem krajowym”

TSUE, sprawa C-206/13, *Cruciano Siragusa*

W zakresie i poza zakresem obowiązywania

PAŃSTWO JAKO
PRZEDSTAWICIEL UE

Nowe przepisy
formalnie
transponujące

Stare prawodawstwo
w znacznym stopniu
transponujące

Uznaniowość
przyznana na mocy
prawa wtórnego UE

Środki zaradcze,
sankcje,
egzekwowanie

ZEZWOLENIE UE

Wyjątki przyznane
przez prawo
pierwotne UE

W PRZECIWNYM RAZIE W
ZAKRESIE

Prawodawstwo
wchodzące w zakres
prawodawstwa UE

ZAKRES ZEWNĘTRZNY

Ustawodawstwo krajowe
dobrowolnie
wykorzystujące pojęcia
prawa UE

„Pozłacanie”

Ustawodawstwo krajowe
posługuje się krajowymi
pojęciami prawnymi, do
których odwołuje się
prawodawstwo UE

Dziękuję za uwagę.

Gabriel.Toggeburg@fra.europa.eu

Narzędzia FRA dla przedstawicieli zawodów prawniczych

ERA, 27 września 2021 r.

Gabriel N. Toggenburg
Agencja Praw Podstawowych UE

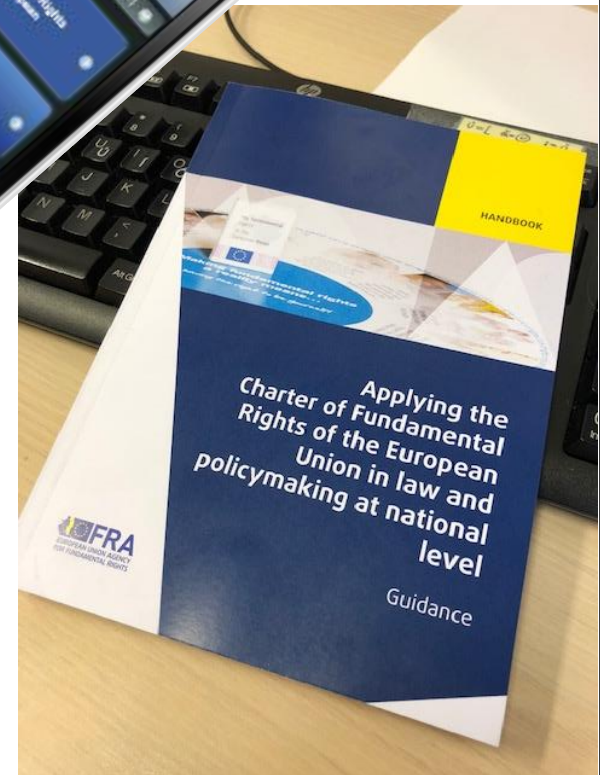

**Finansowane w ramach Programu UE „Sprawiedliwość”
na lata 2014-2020**

Treść niniejszej publikacji odzwierciedla wyłącznie poglądy autora i jest jego / jej wyłączną odpowiedzialnością. Komisja Europejska nie ponosi żadnej odpowiedzialności za wykorzystanie zawartych w niej informacji.

Jak FRA może pomóc?

- Charterpedia:
orzecznictwo i inne informacje
- Lista kontrolna dotycząca stosowania Karty
- Lista kontrolna dotycząca zgodności z Kartą
- Roczny rozdział Karty FRR na użytek krajowy
- Szkolenie w zakresie Karty

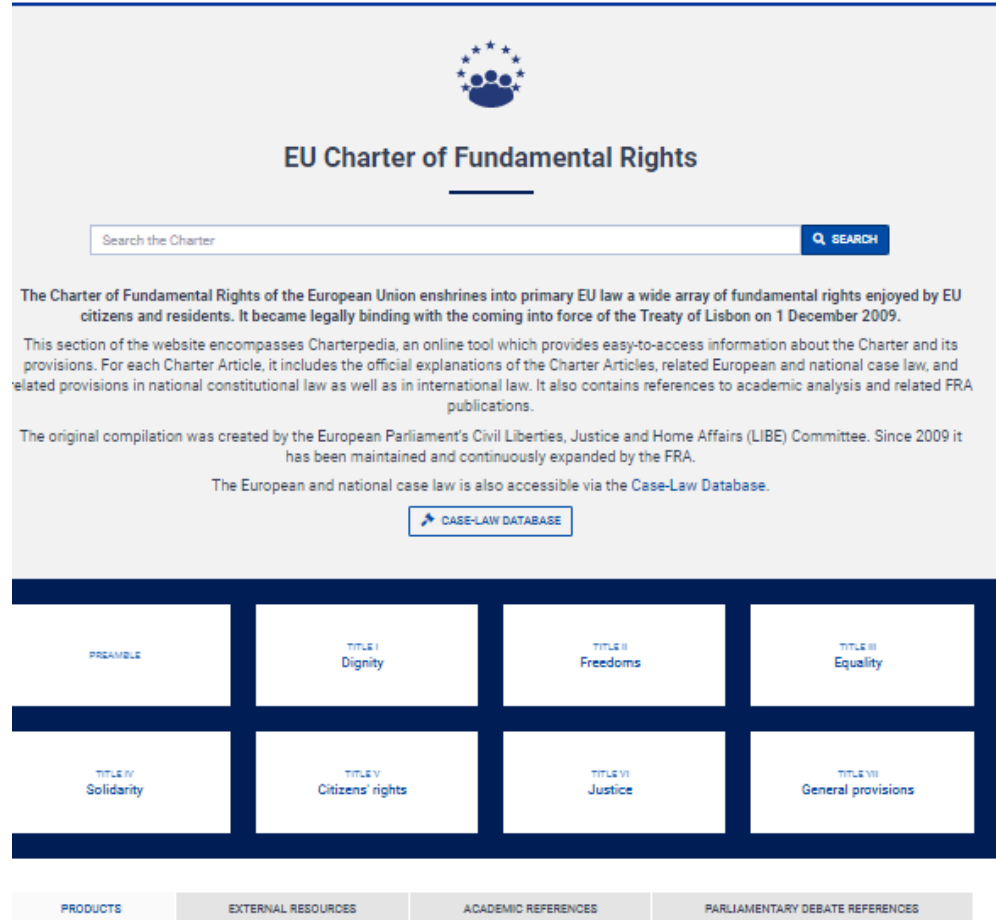
FRA i ETPC: Analiza orzecznictwa – podręczniki

Charterpedia

- Orzecznictwo krajowe i europejskie
- Odpowiednie krajowe przepisy konstytucyjne, prawo UE, prawo międzynarodowe
- Debaty parlamentarne
- Odniesienia akademickie

i więcej w przyszłości ...

The screenshot shows the Charterpedia website interface. At the top, there is a navigation bar with the FRA logo and several menu items: 'WORK ON RIGHTS', 'EU CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS', 'TOOLS', 'PRODUCTS', and a search icon. Below the navigation bar, the main heading reads 'EU Charter of Fundamental Rights' with a search bar and a 'SEARCH' button. The main content area contains an introductory paragraph about the Charter, a description of Charterpedia as an online tool, and a link to the 'CASE-LAW DATABASE'. At the bottom, there is a grid of eight tiles representing different parts of the Charter: PREAMBLE, TITLE I Dignity, TITLE II Freedoms, TITLE III Equality, TITLE IV Solidarity, TITLE V Citizens' rights, TITLE VI Justice, and TITLE VII General provisions. A footer bar contains links to 'PRODUCTS', 'EXTERNAL RESOURCES', 'ACADEMIC REFERENCES', and 'PARLIAMENTARY DEBATE REFERENCES'.

Article 8 - Protection of personal data

1. Everyone has the right to the protection of personal data concerning him or her.
2. Such data must be processed fairly for specified purposes and on the basis of the consent of the person concerned or some other legitimate basis laid down by law. Everyone has the right of access to data which has been collected concerning him or her, and the right to have it rectified.
3. Compliance with these rules shall be subject to control by an independent authority.

[EXPLANATIONS](#)[CASE LAW REFERENCES](#)[NATIONAL CONSTITUTIONAL LAW](#)[EU LAW](#)[INTERNATIONAL LAW](#)[PRODUCTS](#)**Text:**

This Article has been based on Article 286 of the Treaty establishing the European Community and Directive 95/46/EC of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (OJ L 281, 23.11.1995, p. 31) as well as on Article 8 of the ECHR and on the Council of Europe Convention of 28 January 1981 for the Protection of Individuals with regard to Automatic Processing of Personal Data, which has been ratified by all the Member States. Article 286 of the EC Treaty is now replaced by Article 16 of the Treaty on the Functioning of the European Union and Article 39 of the Treaty on European Union. Reference is also made to Regulation (EC) No 45/2001 of the European Parliament and of the Council on the protection of individuals with regard to the processing of personal data by the Community institutions and bodies and on the free movement of such data (OJ L 8, 12.1.2001, p. 1). The above-mentioned Directive and Regulation contain conditions and limitations for the exercise of the right to the protection of personal data.

Source:

Official Journal of the European Union C 303/17 - 14.12.2007

Preamble - Explanations relating to the Charter of Fundamental Rights:

These explanations were originally prepared under the authority of the Praesidium of the Convention which drafted the Charter of Fundamental Rights of the European Union. Although they do not as such have the status of law, they are a valuable tool of interpretation intended to clarify the provisions of the Charter.

Case Law Database

Here you can find case law of the Court of Justice of the European Union (CJEU) and the European Court of Human Rights (ECtHR) with direct references to the EU Charter of Fundamental Rights, as well as a selection of national case law with direct references to the Charter from all EU Member States.

FILTER BY:

EU Charter of fundamental rights

None selected ▾

ECHR Article(s) referenced

None selected ▾

Deciding bodies

None selected ▾

Countries

None selected ▾

Keyword Search

Q SEARCH

1431 case law references found

Sort by date ▾

Sort by name ⌄

1

2

3

4

5

6

7

8

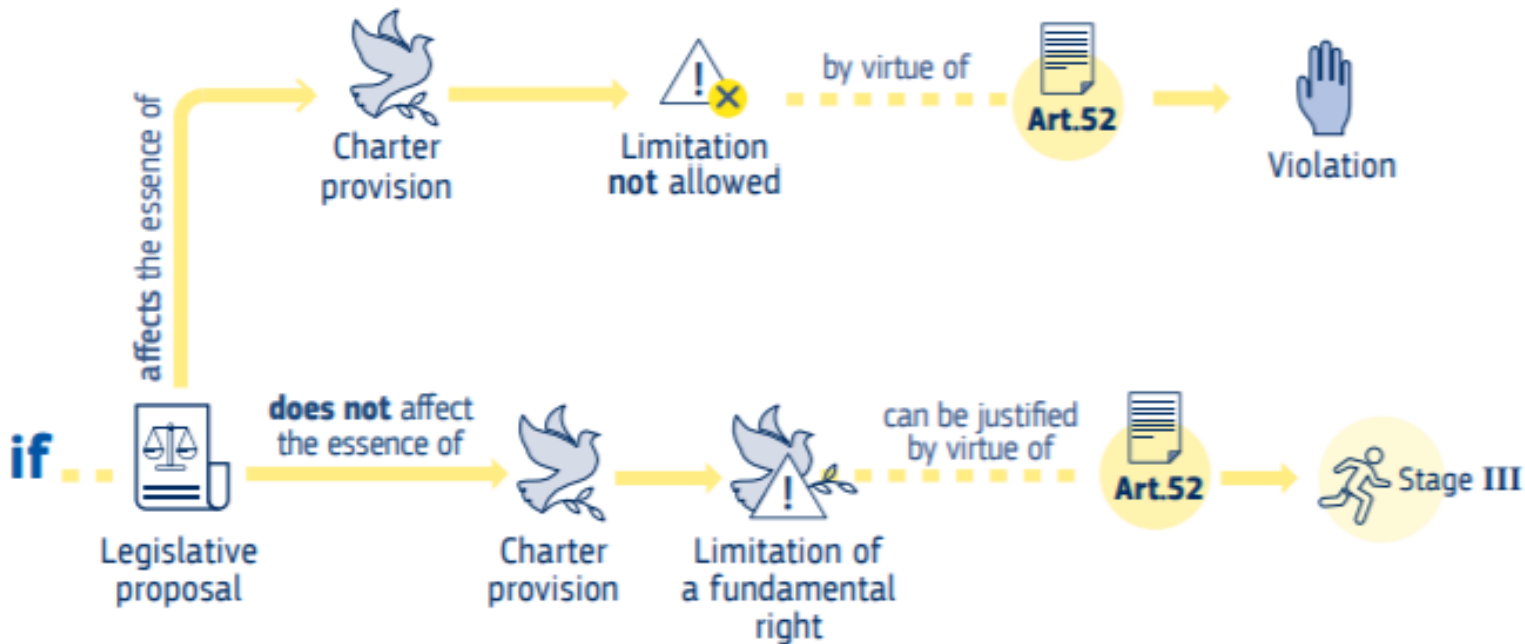
9

...

»

»

Podręcznik Karty, s. 67: Lista kontrolna zgodności

Podręcznik Karty, s. 47: Lista kontrolna zgodności

transposing

- a new national measure is introduced to transpose specific requirements laid down in a Union legal act. [A.1](#)
- the current national law already fulfils (parts of) the EU legal act at issue. [A.2](#)
- existing or newly introduced national legislation uses discretion granted by an EU legal act. [A.3](#)
- existing national remedies or sanctions are used to enforce EU law or such mechanisms are newly created. [A.4](#)
- national legal concepts are used by the EU legislature. [A.5](#)

My Courses / Charter courses

Charter e-guidance: Step by step guidance

CONTENTS

 Introduction

 Tips for use
Progress: 0 / 3

Introduction

The Step-by-step guidance

- Provides guidance on the field of application of the Charter of Fundamental Rights of the European Union by giving a practical interpretation of the assessment framework under Article 51(1) of the EU Charter;
- Can be used for resolving a specific case by running through the various steps thereby gaining insight and practical experience in dealing with the assessment framework for the applicability of the Charter

Charter e-guidance: Concrete examples

This course provides 10 concrete examples to demonstrate the field of application of the Charter of Fundamental Rights of the European Union in the sense of its Article 51(1). This course should be used together with the Step-by-step examples as the explanations in the examples refer to different steps in the guidance.

Charter case studies

This course can be used as a support for a face-to-face course or as a standalone course. It aims to help legal practitioners, law students and legal experts assess how the EU Charter of Fundamental Rights is applied in a range of policy areas. Eight concrete cases as decided by the CJEU are presented together with questions about the applicability of the Charter in each one.

Charter case studies: Trainers' area

This course provides information for trainers who intend to run workshops using the eight case studies. It introduces the trainer to the methodology that is advised for the use of these case studies and contains a manual and worksheets which can be used in workshops.

Studia przypadków i podręcznik dla prowadzącego

Charter
courses

CHARTER CASE STUDIES
- **TRAINER'S MANUAL**

EU CHART
FUND

Praca nad 2 studiami przypadku w 4 grupach

Charter
courses

FRA
EUROPEAN UNION AGENCY
FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

Charter
courses

FRA
EUROPEAN UNION AGENCY
FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

**CASE STUDY 5 - USE OF PSYCHOLOGICAL
TESTS TO CONFIRM SEXUAL ORIENTATION
ASYLUM AND MIGRATION**

**CASE STUDY 6 - SUSPENSION
OF A RETURN DECISION
ASYLUM AND MIGRATION**

Dziękuję za uwagę.

Gabriel.Toggeburg@fra.europa.eu